28/04/2021

Света и велика среда (видео)

У Свету и велику среду сећамо се жене грешнице која је умила Спаситељеве ноге, обрисала својом косом и помазала их миром. У овај трећи дан Страсне седмице Црква нас подсећа и на Јудину издају. На Свету и велику среду свети оци су заповедили да чинимо спомен на жену блудницу, која је помазала Господа миром. Богослужење овог дана открива нам силу покајања и љубави, ради којих се сила Божја као уље изобилно излива на све оне који се искрено кају.

У личности покајане жене блуднице видимо пример велике покајне љубави. Сва четири Еванђелиста описују догађај када је жена блудница помазала скупоценим миром Спаситељеве ноге, наглашавајући да ово помазање представља вид припреме за Христово страдање и погребење. Свакако да овој покајање жене блуднице није било одједном и није се догодило случајно, она је прошла кроз унутрашњу припрему и обасјна Спаситељевом силом, омрзнула своја гнусна и греховна дела. Док је Господ вечерао у дому Симона губавога, она се делатно покајала за сва своја учињена сагрешења која су помрачивала њену душу. Химнографија Велике среде нас подсећа да је жена скупоцено миро купила од продаваца, и побојавши се због својих сагрешења она се одлучила да драгоцено миро излије на Спаситељеве нога и на видљив начин изрази своје покајање. Насупрот великом покајању жене грешнице, знаменити химнографи нас подсећају и на мрачно Јудино издајство.

Занимљиво је тумачење Светог Јована Златоустог о догађају помазања

Спаситељевих ногу: „Жена, дакле, види Исуса и приступи му са смелом надом. А ако је жена која је боловала од точења крви приступила са трепетом и збуњено иако ништа нечисто није исповедила у себи, јер је њена нечистота, очито, била последица њене природе, колико ли је већи страх и стид морала да осећа ова жена због своје нечисте савести! Зато је и пришла Исусу после многих жена – Самарјанки, Хананејки, крвоточиве и других, и то не пред народом, него у кући. И док су други долазили да им исцели тело, једина је она дошла да ода поштовање Исусу и ради оправдања душе. Она није имала никакву повреду на свом телу, и нарочито зато свако треба да јој се диви. Она не прилази Исусу као обичном човеку – иначе не би обрисала Његове ноге својом косом – него као бићу које је изнад човека. Управо зато полаже пред Христове ноге онај део који се у целокупном човековом телу цени више од свих осталих делова – своју главу.”

Црква нас у овај дан подсећа на безумно дело Јуде који издајничким целивом издаде Христа за тридесет сребрника. У богослужењу Велике среде своје молитве и упућујемо Господу нашем да нас учини достојнима покајања покајане блуднице која постаде образац истинског покајања и преумљења целог бића које је окорело у греху, али молимо се Спаситељу нашем да нас сачува од безумног и погубног пута Јудиног издајства. Свети Оци јасно говоре да се на Велику среду сећамо Јудиног безумног дела, не зато што је такво дело достојно сећања и помињања, већ да би нас подсетило на страдални пут Господа нашег Исуса Христа и Његово крајње смирење.
У богослужбеној пракси на Велику среду се усталило и савршавање Свете тајне јелеосвећења. Овде је потребно нагласити да Свету тајну јелеосвећења не би требало служити ако за то не постоји нарочита потреба, тј. ако нема тежих болесника који потребују ову Свету тајну. У Светој тајни јелеосвећења Дух Свети, својом благодатном силом силази на болесника над којим се ова Света тајна и служи. Циљ њеног савршавања је двојак, а састоји се у опраштању грехова и молитви за исцељење болесника од болести и немоћи. Говорећи о Светој тајни јелеосвећења, Свети владика Николај охридски и жички поучава: „Апостол Јаков пише нам: „болује ли ко међу вама нека дозове старешине црквене те нека читају молитву над њим, и нека га помажу уљем, у име Господње. И молитва вере помоћи ће болеснику, и подигнуће га Господ; а ако је грехе учинио, опростиће му се (5, 14-15). Не треба дозвати ма кога него свештенике, старешине црквене; не треба га помазивати ма у чије име (да не буде враџбина) него у име Господње; неће га подићи ма ко други, него сâм Господ, нити му ма ко други може опростити греха осим једино Господ. Зашто уљем а не нечим другим? Зато што је тако заповеђено, те да бисмо ми показали послушност и веру. Зашто је заповеђено да се крштавамо

водом, и миропомазујемо миром, и причешћујемо хлебом и вином? То је Божји избор и Божје смотрење, а наше је да слушамо и верујемо. Различити се елементи употребљују у разним тајнама, но благодат је једна као што је Господ један, а од Господа је све. Зашто Господ потребује неку материју да би излио благодат Своју на нас? Не потребује Господ материју, него ми: док смо у материји, потребујемо материју. Снисходећи нашој немоћи Господ се служи материјом. Нематеријалним ангелима Он даје благодат нематеријалним начином. Немоћан је јелеј сам по себи, као што је немоћна свака материја сама по себи, но благодат је Божја свемоћна. Кроз јелеј Господ даје благодат Духа Свог Светог, и та благодат лечи болне, подиже раслабљене, повраћа сумашедше."
На крају, када је у питању богослужење Велике среде, потребно је нагласити да се у овај трећи дан страдалне седмице престаје са служење Литургије пређеосвећених дарова, као и са читањем великопосне молитве Светог Јефрема Сирина.

Из химнографије Свете и велике среде:

Безаконовавши више од блуднице, Блаже, кишу суза никада Ти не принесох, но ћутањем молећи се припадам Ти, љубављу целивајући пречисте ноге твоје, да би ми као Владика подарио опроштај дугова, мени који Ти вапијем Спаситељу: Од нечистоте дела мојих избави ме. (кондак Велике среде)

Блудница приступи к Теби, миро са сузама изливајући на ноге Твоје, Човекољубче, и смрада од зала избавља се заповешћу Твојом. А неблагодарни ученик, дишући благодат Твоју, ову одбацује, и смрадом се одева, сребролубљем продајући Тебе. Слава Христе милосрђу Твоме. (први сједален)

Скупоцено миро, блудница помеша са сузама, и изливаше на пречисте ноге Твоје, љубећи их; њу си одмах оправдао, а нама опроштај даруј, који си нас ради пострадао, и спаси нас. (прва стихира на хвалитне)

О Јудине несреће! Гледаше блудницу која целиваше стопе, и размишљаше лукаво о издаји целивом. Она плетенице развеза, а он се гњевом свезиваше, носећи уместо мира злосмрадну злоћу; јер завист не зна да претпостави корисно. О Јудине несреће, од које избави Боже душе наше. (четрвта стихира на хвалитне)

Данас Христос долази у дом фарисејев, и жена грешница приступивши к ногама, превијаше се вапијући: Види погружену у греху, очајну због својих дела, које се не гнуша Твоја доброта; и дај ми Господе опроштај зала мојих, и

спаси ме. (прва стихира на стиховње)

Господе, жена која је пала у многе грехе, осетивши Твоје Божанство, узела је чин мироносице, и ридајући Теби миро пре погреба приноси. Авај мени! говорећи: јер ноћ ми је распаљивање блуда незадрживог, а мрачна и без зрака је жеља греха! Прими моје изворе суза, Ти који облацима изводиш воду мора. Пригни се мојим срдачним уздасима, Ти који си приклонио небеса неизрецивим снисхођењем твојим. Да целивам пречисте ноге Твоје, и обришем их опет косом главе моје, од којих се Ева у рају, предвече шум ушима чувши, страхом сакрила. Мноштво грехова мојих, и бездане судова Твојих ко ће испитати. Душеспашче Спасе мој, не презри мене, слушкињу твоју, Ти који имаш неизмерну милост. (Слава и сада на стиховње)

mitropolija.com